

Opintosuoritusohjeet

Tälle sivulle on koottu sosiologian opintojen suorittamiseen liittyviä ohjeita.

Ohjeiden aiheet ovat:

- Tenttivastaus
- Essee
- Kirja-arvio
- Luentopäiväkirja
- Lukupiiri
- Teknisiä ohjeita esseiden ja kirjallisten harjoitus- ja opinnäytetöiden laatimiseen
- Lähteet kirjallisissa töissä

Lisäksi kannattaa tutustua [Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan opinto-oppaaseen](#) sekä tutkielman ja kypsyysnäytteen suorittamiseen liittyviin ohjeisiin.

Tenttivastaus

Hyvä tenttivastaus on selkeä kokonaisuus, jonka jäsentely kertoo vastaajan ymmärtäneen kysytyn asian. Rönsyilevä vastaus osoittaa, että opiskelija ei ole oivaltanut asioiden yhteyksiä eikä sitä, mikä asiassa on olennaista. Vastauksen rakenteen voi hahmotella ensin suttupaperille, jotta siihen saa järkevän kappalerakenteen.

Vastauksessa on hyvä olla johdanto, sisältökappaleita sekä lopetus, jossa tehdään päätelmät. Pelkät ranskalaiset viivat tai yksittäisten, toisistaan irrallisten seikkojen luetteleminen ei riitä. Vastauksessa kiinnitetään huomiota myös oikeakielisyyteen ja käsialan on myös oltava luettavaa. Vastaukseen on kirjoitettava siitä, mitä kysytään, ei asian vierestä.

Arvosanaa ei anneta vastauksen pituuden perusteella eikä vastausta pidä keinotekoisesti venyttää. Liian lyhyt vastaus taas ei välttämättä kerro riittävästi asioiden hallinnasta. Kirjoita niin pitkästi, että mainitset mielestäsi kysymyksen kannalta olennaiset asiat.

Hyvä tenttivastaus:

- on täsmällinen ja kattava,
- ilmentää sitä, että vastaaja on perehtynyt kuulusteltavaan kirjallisuuteen
- soveltaa aiheeseen liittyvää keskustelua
- kertoo vastaajan omasta ajattelusta, mutta ei kuitenkaan rakennu pelkkien mielipiteiden varaan.

Tenttivastausten arviointi

Perusopinnoissa vaatimuksena on, että opiskelija on ymmärtänyt kuulusteltavien asioiden perusideat ja -käsitteet. Aineopinnoissa vaaditaan näiden lisäksi perusteluiden ja yhteyksien hallitsemista.

Syventävien opintojen tenttivastauksen tulee muodostaa jäsentynyt kokonaisuus, jossa opiskelija osoittaa kykynsä kriittisesti analysoida kuulusteltavia näkemyksiä laajemmassa yhteydessä.

Tentit arvostellaan yleensä arvosanoilla 1-5 tai harvemmin hyväksytyt/hylätyt.

Essee

Esseellä tarkoitetaan tieteellistä tekstiä, jossa luettua kirjallisuutta tarkastellaan jäsenneilysti jonkin kysymyksen tai aihepiirin kautta. Essee ei tarkoita kirjallisuuden suoraa referointia, vaan luettujen tekstien läpiajattelua, jäsentelyä ja arviointia. Esseesuoritus voi olla joko useampiin kirjoihin perustuva yhtenäinen työ tai erillinen kirja-arvio kustakin kirjapaketin kirjasta, mutta silloin kirjoittajan tulee seurata kirja-arvioista annettuja ohjeita (ks. alla).

Jos essee on yhtenäinen useaan kirjaan perustuva työ, on sen aiheesta sovittava etukäteen opintojaksosta vastaavan opettajan kanssa. Tällöin tekstissä tarkastellaan otsikossa määriteltyä aihepiiriä käytettyjen kirjojen valossa tieteellisten artikkeleiden tapaan. Aiheeseen tai kysymykseen voi valita tietyn tarkastelunäkökulman (esim. teoreettinen, metodologinen tai yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvä). Esseen tulee sisältää myös omaa pohdintaa ja luettujen tekstien kriittistä arviointia.

- Essee alkaa johdannolla, jossa herätetään lukijan mielenkiinto, esitellään kysymyksenasettelu sekä kerrotaan etenemistapa.
- Varsinainen käsittelyosa on hyvä jäsentää useampaan osaan väliotsakkeilla.
- Lopun päättäenosassa "vedetään langat yhteen" eli tiivistetään lyhyesti mitä edellä on tullut sanottua ja esitellään johtopäätökset sekä niistä nousevat mahdolliset uudet kysymykset.
- Tekstissä käytetään lähdeviitteitä sivunumeroineen ja loppuun liitetään lähdeluettelo käytetystä kirjallisuudesta.
- Esseesuorituksen ottaa vastaan opintojakson vastaava opettaja.
- Essee tarkastetaan yleisten kirjallisten kuulustelujen aikataulujen mukaisesti.
- Essee toimitetaan opettajalle paperiversiona.
- Esseen pituuden noin 5-7 sivua 1-2 opintopistettä kohti. (Esim. 4 op suoritus = 12-15 sivua).

Esseen arviointi

Esseet arvostellaan arvosanoilla 1-5. Esseen arvostelussa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, kuinka hyvin kirjoittaja

- käsittelee esseen aihetta
- perustelee esittämänsä näkökohdat

- ilmaisee näkökulmansa selkeästi ja loogisesti

Arvostelussa kiinnitetään myös huomiota kirjoittajan johtopäätöksiin, vaikka ns. oikeita vastauksia harvoin onkaan. Esseen kokonaisrakennetta arvioidaan seuraavin kriteerein: kertooko esseen alku napakasti tekstin keskeiset tavoitteet ja näkökulmat? Eteneekö teksti johdonmukaisesti? Puuttuuko siitä jotakin olennaista? Kuinka hyvin oma näkemys on perusteltu? Lisäänsioksi esseessä luetaan, jos esseessä on käytetty laajaa lähdemateriaalia tai esimerkiksi jotakin konkreettista aineistoa.

Kirja-arvio

Kirja-arvio on luonteeltaan samantapainen kuin tieteellisten aikakauslehtien (esim. Sosiologia) kirja-arviot. Tekstissä pyritään antamaan lukijalle tiivis kuva kirjan sisällöstä: sen kysymyksenasettelusta, teoreettisista lähtökohdista ja päätuloksista. Jos kirja on yhtenäinen tutkimus, selostetaan myös sen metodologiaa.

Kirjan arvioinnin on oltava perusteltua ja ainakin pääasiassa sisältöihin kohdistuvaa. Kirja-arviota voi täydentää esittämällä kirjan herättämiä pohdintoja, esimerkiksi suhteessa omiin kokemuksiin. Kirja-arvio ei saa olla pelkkä referaatti tai mekaaninen kuvaus kirjan sisällöstä.

Muista kirjoittaessasi huomioida seuraavat seikat:

- Arvioi kirjan sisältö ja tärkein anti.
- Ota kantaa siihen, kuinka kirjoittaja onnistuu tehtävässään.
- Suhteuta halutessasi kirjaa alan muuhun kirjallisuuteen tai kirjoittajan muuhun tuotantoon.
- Ole halutessasi perustellun kriittinen ja kerro oma näkemyksesi kirjan sisällöistä.
- Voit selvittää esimerkiksi internetistä, kirjastosta tai tieteellisistä aikakauslehdistä kirjoittajan muuta tuotantoa ja sijoittumista tieteelliselle kentälle.
- Kirja-arvion rakenne on samankaltainen kuin esseen: johdanto, sisältökappaleet ja johtopäätökset.
- Kirja-arvio toimitetaan opettajalle paperiversiona.
- Kirja-arvion pituus on noin 5-7 sivua 1-2 opintopistettä kohti. (Esim. 4 op suoritus = 12–15 sivua).

Voit pohtia esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:

- Mikä on kirjoittajan lähestymistapa?
- Entä tutkimuskysymykset?
- Millaisia menetelmiä ja lähteitä hän käyttää?

- Onko kirjan rajausta onnistunut, eli mitä käsitellään ja mitä ei?
- Minkälaiset kirjan tyyli ja rakenne ovat?
- Tuottaako kirja uutta tietoa?
- Ovatko kirjoittajan mielipiteet ja tulokset perusteltuja?
- Kenelle kirja on tarkoitettu ja kenelle suosittelisit sitä?
- Kuinka teos suhteutuu alan muihin kirjoihin tai tutkimuskenttään?

Kirja-arvion arviointi

Kirja-arvioissa noudatetaan pitkälti esseiden arvostelutapaa.

Luentopäiväkirja

Luentopäiväkirja tarkoittaa omien luentomuistiinpanojen analysointia. Ideana on työstää luennoilla esiin tulleita asioita, ajatuksia ja kysymyksiä kirjoittamalla kommentteja ja suhteuttamalla luentojen sisältöjä myös muuhun opittuun ja omiin kiinnostuksen kohteisiin. Luentopäiväkirja ei ole vain luentojen referointia, vaan opiskelija voi esimerkiksi kiteyttää ja jäsentää kurssin sisältöjä, myös itse valitsemiensa kysymysten ja näkökulmien kautta ja omaa oppimistaan reflektoiden.

Luentopäiväkirjaa tehdessä voi pohtia esimerkiksi seuraavia kysymyksiä: Mitkä kurssilla käsitellyt asiat ovat erityisen tärkeitä oman tieteenalan ja yleensä yhteiskuntatieteiden (kurssilla opiskeltavan tieteenalan) kannalta? Mitä erilaisia, opiskelijalle uusia kysymyksiä, näkökulmia ja asioiden välisiä yhteyksiä kurssi herätti miettimään? Mitä kurssi kokonaisuudessaan opetti?

Mikäli et pääse osallistumaan jokaiselle luentokerralle, niin aina voi kysyä vierustoverilta, mitä käsiteltiin. Kerro myös luentopäiväkirjassa, että kyseisellä kerralla et ollut mukana ja että teksti perustuu siihen ja siihen kirjaan ja/tai artikkeleihin. Koska kyseessä on luentokurssi, niin luentojen seuraaminen on pääasiallinen luentopäiväkirjan perusta.

Luentopäiväkirjan voi kirjoittaa jäsentäen sen luentokerroittain tai käsiteltyjen aiheiden, kysymysten, näkökulmien tms. perusteella. Luentopäiväkirja on luonteeltaan omien luentomuistiinpanojen tiivistämistä omien kommenttien, huomautusten tai kritiikin kera.

- Luentopäiväkirjaa on järkevä kirjoittaa kurssin ajan jatkuvasti.
- Käytä väliotsikoita
- Merkitse alkuun kurssin nimi ja tunnus ja suorituksen opintopistemäärä, oma nimi, opiskelijanumero, pääaine
- Luentopäiväkirja toimitetaan opettajalle paperiversiona.
- Luentopäiväkirjan pituus on n. 10 sivua / 2 op

Luentopäiväkirjan arviointi

Luentopäiväkirjat arvioidaan asteikolla 1-5. Hyvin kirjoitetusta ja ajatellusta luentopäiväkirjasta on iloa sekä kirjoittajalle että lukijalle. Päiväkirja hylätään, jos siitä puuttuu useita luentokertoja, jos sen laatija ei ole selvästikään perillä siitä, missä luennolla oli kysymys tai jos se koostuu pelkistä hajanaisista luentomuistiinpanoista ja ranskalaisista viivoista. Ja on hyvä tietää, että opettaja huomaa ihmeen helposti, milloin luennolla ei ole käyty.

- Kiitettävän tai erinomaisen (4-5) saa päiväkirja, jossa oma ajattelu on läsnä ja jossa on käsiteltyjen asioiden omaa arviointia, pohdintoja ja kommentteja. 4-5 edellyttää, että jokaisesta luentokerrasta on kirjoitettu.
- Hyvän (3) erottaa kiitettävästä tai erinomaisesta se, että hyvässä tyydytään tiivistämään luentojen keskeiset sisällöt ilman omia arviointeja ja suhteutuksia.
- Tyydyttävät tai välttävät (1-2) tiedot saa, jos päiväkirja on "kuullun siirtämistä paperille", mutta kirjoittaja on kuitenkin käynyt luennolla ja pyrkinyt ymmärtämään pääosan kuulemaansa.

Lukupiiri

Osan aine- ja syventävien opinnoista voi suorittaa lukupiirityöskentelynä. Tutorina voivat toimia joko sosiologian opiskelijat tai opettajat. Lukupiiri voidaan siis suorittaa myös vertaistyöskentelynä ilman opettajatutoria. Tällöin lukupiirin tulee hyväksyttää työsuunnitelmansa etukäteen kyseisen opintojakson vastuuhenkilöllä.

Lukupiirityöskentely edellyttää aktiivista osallistumista lukupiiriin sekä mahdollisen esseen tai muun kirjallisen työn kirjoittamista opintojakson laajuudesta riippuen. Lukupiiri soveltuu hyvin esimerkiksi sosiologian klassikkoteosten tai jonkin eritysteeman käsittelyyn.

Teknisiä ohjeita esseiden ja kirjallisten harjoitus- ja opinnäytetöiden laatimiseen

1. Työn rakenne

- Etusivulle työn otsikko ja määrite (mikä työ, mihin opintojaksoon kuuluu).
- Tekijän nimi (sulkuihin opiskelijanumero).
- Laatimisaika (esim. syksy 2009, seminaariesitelmissä esityspäivämäärä).
- Sisällysluettelo (esitelmissä, tutkielmissä ym. pidemmissä töissä).
- Varsinainen työ.
- Lähdeluettelo.
- Mahdolliset liitteet.

2. Työn asettelu

- Riviväli 1,5.

- Kohtuulliset (noin 2-3 cm) marginaalit ylös ja alas, vasemmalle ja oikealle; vasemman reunan marginaali vähintään 3 cm.
- Kappaleet erotetaan toisistaan rivinvaihdolla.
- Sivunumerointi aloitetaan juoksevana kansisivulta alkaen. Kansisivulle ei kuitenkaan merkitä sivunumeroa 1; seuraava sivu on numeroltaan 2. Sivunumerointi jatkuu myös lähdeluettelosivuilla.

3. Otsikointi

Työ jäsenellään otsikoiden avulla. Pääotsikot numeroidaan, alaotsikot voi erottaa esimerkiksi otsikointityyleillä (erilainen fontti, kurssi tai lihavointi).

4. Taulukot ja kuvat

Kaikki taulukot ja kuvat on numeroitava (taulukot ja kuvat erikseen) ja otsikoitava. Taulukon otsikko sijoitetaan taulukon yläpuolelle, kuvion otsikko taas kuvion alapuolelle (Esim. Kuvio 1. Koko vuoden työttömänä olleiden osuus koulutusasteen mukaan vuosina 1990-1994 ja Taulukko 1. Työmarkkinoiden toiminnan ymmärtäminen.) Viittaukset taulukoihin ja kuviin kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella (kuvio 1) (taulukko 1). Tekstissä tulee olla viittaus kaikkiin taulukoihin ja kuviin. Mikäli taulukot ja kuvat tai niiden sisältämät tiedot ovat peräisin muualta kuin omasta päästä tai omista aineistoista, niihin välittömästi niiden alapuolelle - on merkittävä käytettylähde. (Esim. Lähde: STV 1995, 235.).

Lähteet kirjallisissa töissä

Lähdeviitteiden merkitys

Lähdeviitteiden käyttö on tieteellisten tekstien olennainen retorinen muoto. Lähteiden avulla tekstistä tulee osa tiedeyhteisön kerrontaa. Ne myös toimivat viestinä lukijalle, että kirjoittaja käyttää tiedeyhteisön sääntöjä ja oppeja. Ne ovat osoitus, että on perehtynyt aiheeseen ja on pätevä kirjoittamaan siitä. Lähteiden merkitseminen ei ole pelkkää tekniikkaa, vaan tiedettä ei voi kirjoittaa ilman muita tekstejä eli lähteitä. Lähteiden käyttö on lukijan palvelemista: lukija osaa sijoittaa tekstin tieteen kenttään lähteiden avulla ja halutessaan lukea lisää. Lähteiden avulla myös osoitetaan, mitä asiasta jo tiedetään ja mitä on selvittämättä.

Lähteet ovat tutkimuseettinen kysymys: jokaisella tutkimustekstin kirjoittajalla on tekijänoikeus tuloksiinsa ja päätelmiinsä.

Lähteiden konkreettinen merkitsemistapa vaihtelee eri oppiaineissa. Myös kullakin tieteellisellä aikakauslehdellä tai kustantajalla voi olla oma viittauskäytäntönsä. Olennaista on johdonmukaisuus, selkeys, systemaattisuus ja informatiivisuus. Oheiset ohjeet noudattavat [Sosiologia-lehden](#) ohjeistusta.

Lähdeviitteet tekstissä

Aina kun työssä esitettävä tieto on peräisin jostakin kirjallisesta tai muusta lähteestä, on lähteeseen viitattava. Työstä on siis pystyttävä erottamaan, mikä on muualta peräisin olevaa tietoa ja mikä kirjoittajan omaa analysointia tai omiin aineistoihin perustuvaa tietoa. Vain silloin, kun kyseessä on selkeästi yleisessä tiedossa oleva (yleistietoon kuuluva tai tietyllä alalla yleisesti hyväksytty) asia, lähdeviitettä ei tarvita.

- Viitteeksi merkitään kirjan tai artikkelin tekijän sukunimi, kirjan tai artikkelin ilmestymisvuosi ja sivut, joilta kyseessä oleva tieto löytyy. Sivunumerot erotetaan vuosiluvusta pilkulla. Sivunumerot jätetään merkitsemättä vain silloin, kun viitataan koko teokseen/artikkeliin. Tekijän nimen ja vuosiluvun väliin ei laiteta pilkkua. Esimerkiksi: (Allardt 1982, 17–20)
- Toimitettujen teosten viitteenä on teoksen toimittaja, ei teoksen nimi (Suikkanen toim. 1994).
- Jos tekijää tai toimittajaa ei ole, viitteeksi merkitään julkaisun nimi tai sen pari-kolme ensimmäistä sanaa, jos nimi on pitkä.
- Tilastokeskuksen, ministeriöiden yms. julkaisuissa viitteeksi voidaan merkitä ko. yhteisö, jos tekijää ei ole ilmoitettu.
- Lähdeviitteen tulee löytyä lähdeluettelosta sen mukaisesti ja siitä aakkostusten kohdasta, miten se on tekstiin merkitty.
- Jos teoksella tai artikkelilla on kaksi tai useampi tekijä, viitteeseen merkitään molemmat sukunimet &-merkillä toisistaan erotettuna (Eräsaari & Rahkonen 1975, 26–27).
- Jos lähteenä käytetään kokoomateoksen tiettyä artikkelia, viitteeseen merkitään artikkelin kirjoittaja (ei koko teoksen toimittaja).
- Jos tekijöitä on useampia kuin kaksi, viitteeseen merkitään vain ensimmäisen tekijän sukunimi ja sen jälkeen 'ym.'. Englanninkielisessä tekstissä ja viitteessä vastaavasti 'et al.': (Suikkanen ym. 2006, 16).
- Jos samassa kohdassa viitataan useampiin lähteisiin, viitteet sijoitetaan aikajärjestykseen ja erotetaan toisistaan puolipisteellä (ks. Järvelä 1997; Järvelä & Kuvaja-Puumalainen 1998).
- Kirjallisuusviitteestä täytyy ilmetä, onko kyseessä alkuperäinen tietolähde vai toisen käden tieto.
- Toisen käden lähteiden käyttöä on syytä välttää. Mikäli alkuperäistä ei pysty hankkimaan, niin toisen käden tietolähteen voi ilmaista esimerkiksi näin: Kurt Lewinin mukaan toimintatutkimuksen pitäisi johtaa yhteiskunnalliseen toimintaan (ks. Engeström 1995, 110)
- Jos samaan julkaisuun viitataan useamman kerran peräkkäin samassa kappaleessa tai toisiaan välittömästi seuraavissa kappaleissa ja jos välillä ei ole muita lähdeviitteitä, voi ensimmäisen kerran jälkeen merkitä mt. ja sivunumerot. (mt., 206).
- Käytä lyhennettä ks. viitteen alussa silloin kun haluat viestittää lukijalle, että kyseisestä lähteestä löytyy tarkempaa tai syvällisempää tietoa käsiteltävästä asiasta.
- Lyhennettä vrt. on syytä käyttää lähinnä vain silloin, kun itse edellä esittämäsi kanta on vastakohtainen tai ristiriitainen viitteessä mainitun tekijän näkemyksen kanssa.
- Jos lähde ei ole julkaistu, mutta julkaisija on tehnyt julkaisupäätöksen, voi merkitä (Autto, ilmestyy 2010) tai (Autto, forthcoming 2010).
- Internet-lähteitä käytetään samalla periaatteella kuin kirjallisiakin lähteitä. Ensi sijassa viitataan tekstin kirjoittajaan, mutta jos kirjoittaja ei käy ilmi, viitteenä käytetään otsikkoa tai otsikon paria kolmea ensimmäistä sanaa. Lähdeluettelossa internet-lähteiden yhteydessä on mainittava päivämäärä, jolloin viitteen materiaali on haettu verkosta sekä URL-osoite.
- Kun viitataan luentoihin, tekstissä viite on muotoa (Raiki 2000.) Lähdeluettelossa viite laitetaan painamattomiin lähteisiin: Raiki, Seppo (2000.) "Sosiaalinen konstruktivismi"-luento luentosarjassa "Sosiologian nykysuuntauksia ja erikoisaloja". Lapin yliopisto, yhteiskuntatutkimuksen laitos, sosiologian oppiaine 18.3.2000.

- Mikäli lähde viittaa vain yhteen virkkeeseen, piste sijoitetaan lauseen loppuun eli lähteestä kertovan sulkuumerkin jälkeen: Xxxxx xxx (Allardt 1982, 17–20).
- Jos viitataan useampaan virkkeeseen, viite merkitään lauseeseen eli piste lauseen loppuun ja piste ennen viimeistä sulkuumerkkiä: Xxxxx xxx. Xxxx xxx. (Allardt 1982, 17–20.)

Lähdeluettelo

Lähdeluettelon tarkoitus on antaa lukijalle tarkka tieto siitä, kuinka hän voi hankkia käyttöönsä tekstissä viitatuut tutkimukset, alkuperäisajatukset ja informaation. Siksi täsmällinen ja selkeästi luettava lähdeluettelo on tieteellisen tekstin merkittävä osa.

Lähdeluettelossa lähteestä tulee ilmetä seuraavat tiedot:

Teokset:

- Teoksen kirjoittajan sukunimi ja etunimi siinä muodossa kuin ne ovat teoksen kansilehdellä. Etunimistä käytetään pelkkiä alkukirjaimia vain silloin, kun kansilehdelläkin on ilmoitettu vain kirjaimet eikä koko nimiä. Jos kirjoittajia on useampia, merkitään kaikkien nimet.
- Ilmestymisvuosi (sen painoksen, jota on käytetty). Jos ensimmäinen painos/laitos on ilmestynyt huomattavasti aikaisemmin, on suotavaa mainita myös tämän alkuperäisteoksen ilmestymisvuosi (1800/1999).
- Teoksen nimi. Myös mahdollinen alaotsikko.
- Sarjan nimi ja numero (jos on sarjajulkaisu)
- Kustantaja ja kustantajan kotipaikka (ei siis painopaikkaa): esim. Gaudeamus, Helsinki. Vastapaino, Tampere. Kustantajan nimessä esiintyvät lyhenteet (Inc., Ltd, OY, GmbH jne.) voi jättää pois. Jos kustannuspaikaksi on ilmoitettu useita kaupunkeja (kuten useissa ulkomaisissa julkaisuissa nykyisin on), voi ilmoittaa ensimmäisen tai Euroopassa sijaitsevan kaupungin.

Artikkelit:

- Artikkelin kirjoittajan nimi, artikkelin ilmestymisvuosi ja artikkelin nimi.
- Sen lehden tai kokoomateoksen nimi, jossa artikkeli on julkaistu.
- Kokoomateoksista myös teoksen toimittajat ja muut teosta koskevat tiedot; kokoomateosta ei merkitä omaksi lähteekseen, ellei siihen ole tekstissä omaa viitettä. Lehdestä myös numero ja mahdollisesti vuosikerta.
- Sivut (millä sivuilla ko. artikkeli on lehdessä tai kokoomateoksessa). (Sociologia 43:3, 181–195)

Lähdeluettelon merkitään vain ne lähteet, joihin on tekstissä viitattu. Kaikki käytetyt lähteet on merkittävä lähdeluettelon.

Lähteet järjestetään luettelon aakkosjärjestyksessä sen viitteen mukaan, jota on tekstissä käytetty - siis yleensä tekijän (tai jos tekijää ei ole, teoksen nimen) mukaan. Jos samalta tekijältä on useampia lähteitä, ne merkitään aikajärjestyksessä vanhimmasta uusimpaan.

Jos samalta tekijältä on useampia samana vuonna ilmestyneitä lähteitä, käytetään kirjaimia a, b jne. sekä lähdeluettelossa että tekstissä olevissa viitteissä. Jos samalta tekijältä on yksin tehtyjen julkaisujen

lisäksi yhdessä jonkun tai joidenkin muiden kanssa tehtyjä julkaisuja, yhteisjulkaisut merkitään yksin tehtyjen jälkeen aakkostettuna toisen/toisten tekijän/tekijöiden mukaan.

Jos lähteenä ei ole voitu käyttää alkuperäisjulkaisua, on mainittava se lähde, josta viite on saatu. Esimerkiksi jos käytetään yllä mainittua Engeströmin teoksesta löytynyttä tietoa Lewinin käsityksistä toimintatutkimuksesta, eikä kyseistä 1948 ilmestynyttä Lewinin teosta onnistuta saamaan käsiin, lähdeluetteloon merkitään lähteeksi Engeströmin teos.

Internet-lähteen kohdalla sama periaate kuin kirjallisissa lähteissä: mahdollinen tekijä, dokumentin nimi, http-osoite (URL) ja päivämäärä, jolloin dokumentti on sijainnut ko. osoitteessa eli päivämäärä, jolloin tieto on haettu. Lähdeluettelossa internetistä poimitut viittaukset kuuluvat julkaistuihin tai julkaisemattomiin lähteisiin (tässä käytännössä on vielä vaihtelua, joka varmasti vakiintuu ajan oloon). Ongelmallisin lienee internetistä otetun tiedon monimuotoisuus; on väitöskirjoja, jotka varmasti ovat julkaisuja, mutta myös keskustelulistoja, jotka eivät ole julkaisuja perinteisessä mielessä. Internet-lähteiden luotettavuutta on usein vaikea arvioida. Kannattaakin kiinnittää huomiota internet-sivujen ylläpitäjään: yliopistojen sivut ovat luotettavimmasta päästä. Sähköpostilistoilla olleita viestejä ei tule käyttää lähteinä kysymättä viestin lähettäjän lupaa.

Lähdeluettelon kirjoittamisen jälkeen on syytä vielä tarkistaa, että jokainen tekstissä esiintyvä lähde on lähdeluettelossa samoin kuin että lähdeluettelossa oleviin lähteisiin on todellakin viitattu.

Esimerkki lähdeluettelosta:

Autto, Janne (2005) Yksilön vai perheen sosiaaliset oikeudet? Vapauksien, velvollisuuksien ja yleisen edun rakentuminen eduskunnan lastenhoitoa koskevista keskusteluista. *Politiikka* 47:1, 6–16.

Durkheim, Émile (1982) *Sosiologian metodisäännöt*. Suomentanut Seppo Randell. Tammi, Helsinki. Ranskankielinen alkuteos 1895.

Giddens, Anthony (2001) *Sociology*. Fourth Edition. Polity Press, Cambridge.

Kinnunen, Merja (2002) Artikkelin kirjoittaminen. Teoksessa Kinnunen, Merja & Löytty, Olli (toim.) *Tieteellinen kirjoittaminen*. Vastapaino, Tampere, 135–146.

Luhmann, Niklas (2004) *Ekologinen kommunikaatio*. Suomentaneet Sam Krause ja Seppo Raiski. Gaudeamus, Helsinki.

Luokitusopas (2006) Tilastokeskus. Luokituspalvelut. [WWW-dokumentti]
<<http://www.tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/opas.html>>. (Luettu 15.10.2006).

Pfaller, Alfred, Ian Gough & Göran Therborn (1991a) The Issue. Teoksessa Pfaller, Alfred, Ian Gough & Göran Therborn: Can the Welfare State Compete. A comparative study of Five Advanced Capitalist Countries. Macmillan, Hampshire, 1–14.

Pfaller, Alfred, Ian Gough & Göran Therborn (1991b) Welfare Statism and International Competition: The Lesson of the Case Studies. Teoksessa Pfaller, Alfred, Ian Gough & Göran Therborn: Can the Welfare State Compete. A Comparative Study of Five Advanced Capitalist Countries. Macmillan, Hampshire, . 271–297

Petty, William (1690) Political Arithmetick. [WWW-dokumentti/Rod Hay, McMasterUniversity 14.1998]<<http://csf.colorado.edu/mirrors/marxists.org/reference/subject/economics/petty/>> (Luettu 20.8.2001).

Suikkanen, Asko & Linnakangas, Ritva & Martti, Sirpa & Karjalainen, Anne (2001) Siirtymien palkkatyö. Sitran raportteja 16. Sitra, Helsinki.

Suikkanen, Asko, Martti, Sirpa & Huilaja, Heikki (2006) Nuorten aikuisten elämäntilanne ja sosiaaliset valinnat. Teoksessa Mäkinen, Jarkko, Olkinuora, Erkki, Rinne, Risto & Suikkanen, Asko (toim.) Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen. PS-kustannus, Keuruu, 103–120.

Tuotantokomitealaki 470/1946. Suomen asetuskokoelma vuodelta 1946. Helsinki 1947.

Työvoimatilasto 1999 (2000). Työvoimatutkimuksen tuloksia vuosilta 1990–1999. SVT, Työmarkkinat, 2000:14. Tilastokeskus, Helsinki.

Valkonen, Jarno (2004) Luontokäsitysten politiikka Lapissa. Sosiologia 41:3, 225–239.